

Svar på skriftligt spörsmål SSS 604/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om preciserad utbildning till samfundsassistent inom funktionshinderservice

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr Talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 604/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Merja Mäkisalo-Ropponen /sd m.fl.:

Har ministeriet utrett eller berett den utbildning till samfundsassistent inom funktionshinderservice som nämns i spörsmålet och när skulle det vara möjligt att inleda utbildningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Det finns i praktiken ett underskott i hela landet i fråga om yrkesutbildade personer inom omsorgsarbetet för utvecklingsstörda, såsom vårdare av utvecklingsstörda, handledare för utvecklingsstörda och närvårdare. Situationen återspeglar ett större underskott i tillräckligheten och tillgången på social- och hälsovårdspersonal. Inom yrkesutbildningen börjar det redan märkas att de unga årskullarna blir mindre, och det minskade antalet sökande inom branschen kan delvis påverkas av branschens försämrade rykte.

Social- och hälsovårdsministeriet gav år 2020 en rekommendation om uppgiftsbeskrivningen och kompetenskraven för omsorgsassistenten och om motsvarande utbildning inom tjänster för äldre. Utbildningen för omsorgsassistent är inte en examen utan utgörs av två examensdelar i närvårdarexamen och kan avläggas på cirka ett år. Syftet med rekommendationen har varit att göra det möjligt att utveckla en smidig arbetsfördelning på ett sätt som skapar förutsättningar för att utnyttja rätt kompetens på rätt plats. Som en del av det tväradministrativa programmet för social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet och tillgänglighet har man utrett yrkesutbildningen och möjligheterna att utveckla den i förhållande till uppgiftsstrukturen, även inom omsorgsarbetet för utvecklingsstörda. Det är viktigt att hitta lösningar som kan svara på situationen i rätt tid.

I en yrkesinriktad grundexamen (t.ex. grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, närvårdare) ska den studerande visa att han eller hon har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom en bransch samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom minst ett av två delområden med anknytning till en samlad verksamhet inom arbetslivet. En närvårdare kan som kompetensområde välja kompetensområdet för arbete med personer med funktionsnedsättning. År 2021 utexaminerades 501 närvårdare som avlagt detta kompetensområde.

I en yrkesexamen ska den studerande visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som är djupare än den som krävs för grundexamen eller gäller mer avgränsade arbetsuppgifter. En helt ny yrkesexamen inom funktionshinderområdet infördes den 1 augusti 2021 och 38 anordnare av yrkesutbildning runt om i landet har anordnatillstånd. Initiativet till den nya examen kom från handikapporganisationerna. Examen omfattar två kompetensområden, av vilka den studerande väljer ett. Examensbenämningen för kompetensområdet inom funktionshinderområdet är handledare inom funktionshinderområdet. Utbildningen varar 1–1,5 år. Utbildningen kan genomföras som läroavtalsutbildning. Om den studerande så önskar kan han eller hon avlägga endast en eller flera examensdelar ur examen i fråga.

Med den nya yrkesexamen inom funktionshinderområdet kan man bättre och snabbare svara på kompetens- och utbildningsbehoven med utgångspunkt i arbetslivet. Utbildningen av en samskolasassistent eller dylik inom funktionshinderservice som motsvarar omsorgsassistent överlappar till stor del den yrkesexamen inom funktionshinderområdet som redan införts och medför inget mervärde, eftersom det redan nu är möjligt att avlägga examensdelar enligt arbetslivets behov. Det är viktigt att öka intresset för yrkesutbildning inom omsorgsarbete för utvecklingsstörda och utnyttja den kompetens den ger fullt ut.

Helsingfors 16.12.2022

Undervisningsminister Li Andersson